

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Janusz Niczyporuk

SSN Grzegorz Pastuszko

SSN Adam Redzik

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski
na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] z dnia 8 grudnia 2025 r.
w sprawie sprawozdania partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski o źródłach
pozyskania środków finansowych w 2024 r.
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 24 lutego 2026 r.

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej także: „PKW”) uchwałą nr [...] z dnia 8 grudnia 2025 r. na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z ust. 2 pkt 4 i ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. 2023 r. poz. 1215) odrzuciła sprawozdanie partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski (dalej: „Partia”) o źródłach pozyskiwania środków finansowych, w tym kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków

Funduszu Wyborczego w 2024 r., z powodu nieudzielenia wyjaśnień na pytania Państwowej Komisji Wyborczej, co potwierdza, że pozyskiwane przez Partię środki finansowe zostały przez nią przyjęte z naruszeniem art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Partia polityczna Narodowe Odrodzenie Polski reprezentowana przez Prezesa Partii A.G., wniosła skargę na wskazaną uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, mający istotny wpływ na treść uchwały, wyrażający się w uznaniu, że: (1) Partia nie udzieliła wyjaśnień na pytania PKW; (2) składki członkowskie w kwocie 981,62 zł wymagają imiennego wskazania osób, które ją wniosły. Wskazując powyższe zarzuty, wniesiono o uchylenie uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza w odpowiedzi na skargę wniosła o odrzucenie powyższej skargi Partii, jako wniesionej z naruszeniem art. 87¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm. dalej: „k.p.c.”), tj. przez nieuprawniony do tego podmiot. Skarga ta została bowiem podpisana i wniesiona przez Prezesa partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski, który nie widnieje ani na liście radców prawnych, ani na liście adwokatów. Z ostrożności procesowej Państwowa Komisja Wyborcza wskazała również, że nieprzestrzeganie przez partię polityczną Narodowe Odrodzenie Polski regulacji ustawy o partiach politycznych dotyczących jej gospodarki finansowej w 2024 r. nie pozwala na uwzględnienie przedmiotowej Skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 38b ustawy o partiach politycznych, w przypadku odrzucenia sprawozdania przez Państwową Komisję Wyborczą partia polityczna ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania. Przepisy art. 34b ust. 2-4 stosuje się odpowiednio, przy czym art. 34b ust. 2 zdanie drugie ustawy o partiach

politycznych wskazuje, że do rozpatrzenia skargi na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Ustawodawca w ustawie o partiach politycznych nie skonkretyzował, jakiemu organowi partii politycznej przysługuje legitymacja do zaskarżenia w imieniu partii uchwały Państwowej Komisji Wyborczej o odrzuceniu jej sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (tak jak uczynił to np. w art. 145 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy, Dz. U. z 2025 r. poz. 365, ze zm., w odniesieniu do zaskarżenia postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej o odrzuceniu sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, wskazując, że legitymacja w tym zakresie przysługuje wyłącznie pełnomocnikowi finansowemu). Należy stąd wywnioskować, że status uczestnika w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym, zainicjowanym skargą na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia jej sprawozdania finansowego, ma partia polityczna i to partii politycznej przysługuje ogólna legitymacja do złożenia takiej skargi do Sądu Najwyższego, w trybie art. 38b ustawy o partiach politycznych.

Przyznanie partii politycznej ogólnej legitymacji (wynikającej z prawa materialnego) do zaskarżenia uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego do Sądu Najwyższego nie oznacza jednak, że partia ta (a ściślej jej organ przez który działa, tj. organ uprawniony według postanowień jej statutu do reprezentowania partii na zewnątrz) może działać samodzielnie przed Sądem Najwyższym w postępowaniu ze skargi na tego rodzaju uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Najwyższy podziela aktualne stanowisko judykatury, zgodnie z którym w postępowaniu przed Sądem Najwyższym toczącym się ze skargi na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej o odrzuceniu sprawozdania finansowego partii politycznej obowiązuje przymus adwokacko-radcowski w rozumieniu art. 87¹ k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 lutego 2023 r., I NSW 1/23, z: 27 października 2022 r., I NSW 7/22; z 3 listopada 2022 r., I NSW 11/22; z 23 kwietnia 2024 r. I NSW 8/24). Istota przymusu adwokacko-radcowskiego polega na wyłączeniu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zdolności strony (uczestnika) do podejmowania przez nią

osobiście czynności procesowych (tzw. zdolności postulacyjnej). To powoduje, że czynności podejmowane przez stronę (uczestnika) osobiście są bezskuteczne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 lutego 2013 r., V CZ 88/12; 7 stycznia 2014 r., II PZ 30/13).

Przymus ten ma przy tym charakter bezwzględny. Oznacza to, że partia polityczna (a ściślej organ partii reprezentujący ją na zewnątrz), legitymowana na zasadach ogólnych do zaskarżenia do Sądu Najwyższego uchwały Państwowej Komisji Wyborczej o odrzuceniu sprawozdania finansowego, w postępowaniu sądowym zainicjowanym tego rodzaju skargą musi być reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego. Samodzielny, osobisty udział takiego podmiotu (organu partii reprezentującego ją na zewnątrz) przed Sądem Najwyższym w tego rodzaju postępowaniu jest zatem wyłączony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2024 r., I NSW 8/24).

W rezultacie należy stwierdzić, że skoro analizowana w niniejszej sprawie skarga partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski na uchwałę nr [...] Państwowej Komisji Wyborczej z dnia z 8 grudnia 2025 r. r. w przedmiocie odrzucenia jej sprawozdania finansowego została wniesiona do Sądu Najwyższego osobiście przez Prezesa tej Partii, to została ona złożona z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. i jest z tej przyczyny niedopuszczalna.

Rodzi to konieczność odrzucenia tej skargi bez wzywania podmiotu ją wnoszącego do usunięcia tego uchybienia. Wadliwość w postaci niedochowania przymusu adwokacko-radcowskiego nie podlega bowiem konwalidacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 października 2021 r., IV CO 170/21).

Niezależnie od powyższego, należy stwierdzić, że w świetle postanowień Statutu Partii Narodowe Odrodzenie Polski, organem reprezentującym Partię na zewnątrz jest Rada Wykonawcza. Ten sam organ jest uprawniony do wyznaczenia osoby reprezentującej Partię przy czynnościach prawnych (ust. 16 Statutu Partii). W przedmiotowej sprawie Prezes Partii nie przedłożył żadnych dokumentów uprawniających go do reprezentowania Partii. Podkreślić jednak należy, że gdyby nawet powyższy brak formalny został konwalidowany, to przedmiotowa skarga nadal byłaby wniesiona z naruszeniem art. 87¹ k.p.c., którego naruszenie nie

podlega konwalidacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2023 r., I NSW 5/23).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł o odrzuceniu skargi na podstawie art. 34b ust. 2 ustawy o partiach politycznych w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 87¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 130 § 5 zd. 2 k.p.c.

[r.g.]